

Stanowisko Związku Przedsiębiorców i Pracodawców i zrzeszonych branż ws. *Clean Industrial Deal* z 26.02.2025

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 26 lutego 2025 roku Pakt dla Czystego Przemysłu na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji w Unii Europejskiej (Clean Industrial Deal - COM(2025) 85 final) oraz plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii (Action Plan for Affordable Energy - COM(2025) 79 final), które są działaniami obok Zielonego Ładu mającymi na celu dekarbonizację, wzmocnienie niezależności energetycznej Europy i wzrost jej konkurencyjności.

Komentarz:

- *W kontekście polskiego rynku, kluczowe jest, aby przyjęte działania nie tylko przyspieszały dekarbonizację, ale również zapewniały stabilność cen energii, co jest warunkiem utrzymania konkurencyjności przemysłu.*

UE wskazuje, że Europa zmagą się rosnącym napięciem geopolitycznym, powolnym wzrostem gospodarczym i konkurencją technologiczną, a także stawia czoła wysokim kosztom energii, zaciętej i nie zawsze uczciwej globalnej konkurencji, dlatego też wymaga niezwłocznego wsparcia.

Komentarz:

- *Przy tak złożonych wyzwaniach, oprócz wsparcia finansowego i regulacyjnego, konieczne jest wdrożenie rozwiązań specyficznych dla lokalnych rynków, aby np. polski sektor przemysłowy mógł liczyć na dedykowane instrumenty wsparcia.*

Pakt dla Czystego Przemysłu to mapa drogowa łącząca działania klimatyczne i konkurencyjność w ramach jednej nadrzędnej strategii wzrostu. Ma być zobowiązaniem do przyspieszenia dekarbonizacji, reindustrializacji i innowacji jednocześnie zwiększając niezależność Europy.

Komentarz:

- *Strategia powinna być bardziej elastyczna, aby uwzględnić specyfikę rynków*

lokalnych – w Polsce konieczne jest między innymi włączenie rozwiązań dotyczących ciepłownictwa systemowego oraz specyficznych potrzeb przemysłu energochłonnego.

Głównym założeniem Paktu dla Czystego Przemysłu jest dostępna cenowo energia jako podstawa konkurencyjności (Action Plan for Affordable Energy).

Komentarz:

- Wprowadzenie dedykowanych taryf energetycznych dla przemysłu, umożliwiających odbiór energii w okresach szczytowych, powinno być priorytetem.*
- Warto również rozważyć instrumenty wsparcia, które zabezpieczą przed gwałtownymi wzrostami cen, zwłaszcza w obliczu rosnącej niestabilności rynków paliw kopalnych.*

Pakt opiera się na dwóch połączonych ze sobą sektorach gospodarki – energochłonnym przemyśle i czystych technologiach, jednocześnie identyfikując czynniki biznesowe napędzające rozwój działalności, czyli: dostępnej cenowo energii, pobudzenie popytu i podaży na czystą energię, wsparcie finansowe dla inwestycji, wsparciu gospodarki o obiegu zamkniętym i dostępie do surowców krytycznych, rozwój współpracy międzynarodowej oraz zapewnienie dostępu do wykwalifikowanej siły roboczej.

Komentarz:

- Choć dokument trafnie wskazuje na kluczowe obszary wsparcia, pomija kilka strategicznych elementów:*
 - Pominięcie energetyki jądrowej:*
 - W dokumencie brak odniesień do roli energetyki jądrowej – zarówno tradycyjnych dużych reaktorów, jak i nowoczesnych technologii modułowych (SMR).*
 - Dla Polski, która rozważa rozwój energii jądrowej jako elementu*

zapewniającego stabilność systemu energetycznego i niskoemisyjność, jest to luka wymagająca uzupełnienia.

- *Niedostateczne wsparcie dla magazynowania energii:*
 - *Brakuje rozwiązań dotyczących magazynowania energii, w tym elektrowni szczytowo-pompowych, które umożliwiają stabilizację sieci oraz optymalne wykorzystanie nadwyżek z OZE.*
 - *Inwestycje w takie technologie są kluczowe dla zwiększenia elastyczności całego systemu energetycznego.*

Plan przewiduje uruchomienie pomocy finansowej na poziomie ponad 100 mld euro oraz utworzenie Banku Dekarbonizacji Przemysłu.

Komentarz:

- *Polska branża przemysłowa, szczególnie sektory energochłonne, musi mieć pewność, że środki te będą dostępne także dla przedsiębiorstw o ograniczonym dostępie do kapitału.*
- *Konieczne jest, aby mechanizmy te uwzględniały lokalne uwarunkowania i specyfikę inwestycji, m.in. w zakresie modernizacji sieci przesyłowej i dystrybucyjnej.*

Modernizacja infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej: dokument podkreśla potrzebę modernizacji sieci przesyłowych, umożliwiających lepszą integrację źródeł energii.

Komentarz:

- *Brak jednak szczegółowych rozwiązań dotyczących lokalnych sieci dystrybucyjnych, co jest istotne dla Polski, gdzie system ciepłowniczy oraz tradycyjne źródła energii są nadal szeroko stosowane.*
- *Wdrożenie kompleksowej modernizacji, obejmującej zarówno sieci wysokiego, jak i niskiego napięcia, powinno być priorytetem.*

Stabilizacja cen energii oraz gwarancja bezpieczeństwa dostaw

- Proponowane działania, takie jak trójstronne umowy między sektorem publicznym, producentami energii i przemysłem, mają na celu zapewnienie stałego dostępu do przystępnej cenowo energii.

Komentarz:

- *W świetle rosnącej zmienności na rynkach światowych, zaproponowane mechanizmy nie wystarczają do zabezpieczenia polskiego przemysłu przed gwałtownymi wzrostami cen.*
- *Konieczne jest wprowadzenie dodatkowych instrumentów finansowych i regulacyjnych, umożliwiających skuteczne zarządzanie ryzykiem i zapewnienie stabilności dostaw, w tym środków na budowę magazynów energii takich jak elektrownie szczytowo-pompowe.*

Podsumowanie

Dokument „Clean Industrial Deal” wyznacza ambitne cele dekarbonizacji i konkurencyjności, ale w swojej obecnej formie wykazuje szereg luk, które mogą negatywnie wpłynąć na polski sektor energetyczny. Kluczowe braki to:

- Niedostateczne uwzględnienie ciepłownictwa systemowego,
- Pominięcie roli energetyki jądrowej (zarówno dużych reaktorów, jak i SMR),
- Niedostateczne wsparcie dla magazynowania energii, w szczególności elektrowni szczytowo-pompowych,
- Brak dostosowania strategii do specyfiki lokalnego rynku,
- Ograniczone mechanizmy stabilizacji cen energii i zapewnienia bezpieczeństwa dostaw,
- Niedostateczna integracja infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej.

Włączenie powyższych elementów w strategię pozwoli na lepsze dostosowanie transformacji energetycznej do realiów Polski oraz zwiększy konkurencyjność przemysłu - zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim.